

ÖPPET HUS I HEMSLÖJDSKONSULENTER- NAS VERKSTAD

I SAMBAND MED TILLSÄTTANDET AV DEN NYA KONSULENTTJÄNSTEN, 1 JULI 1989, BLEV DET NÖDVÄNDIGT ATT KOMPLETTERA HEMSLÖJDSFÖRENINGENS KANSLIFUNKTION MED EN VERKSTADSLOKAL FÖR HÅRD OCH MJUK SLÖJD PÅ S:T ANNEGATAN 15 I NYKÖPING. DEN ÄR TÄNKT ATT FUNGERA SOM EN RESURSLOKAL FÖR KONSULENTERNA I DERAS RÅDGIVNINGS- OCH KURSVERKSAMHET.

Det är epokgörande för konsulentverksamheten att på detta sätt ha fått tillgång till en slöjdverkstad även om den är att betrakta som en provisorisk anhalt på vägen till det Hantverkscentrum som Hemslojdsföreningen på sikt vill skapa.

Under tre Öppet Hus dagar i början av mars trängdes många slöjdintresserade utifrån länet för att bekanta sej med lokalen och titta på skärsvarvning, flätade

INTERIÖR FRÅN ÖPPET HUS. FOTO: PETER SÖDERSTRÖM

granrotskorgar, spånad, vävning, lera, zinkning, nålbindning och tvåändsstickning.

Ett varmt tack till Lars Aldén, Erna-Lill

Lindén, Bertil Löfstrand, Ragnhildh Söderberg och Anna Lindell för att ni avsatte dyrbar arbetstid och generöst delade med er av ert hantverksskunnande.

Tisdagen 6 mars var det politikernas tur att titta på lokalen och få en presentation av idén med ett Hantverkscentrum.

HANTVERKSCENTRUM EN LUSTGÅRD FÖR SÖRMLANDSKT HANTVERK

DET ÄR ETT FÅTAL FÖRUNNAT ATT I DAG KUNNA FÖRSÖRJA SEJ INOM DE TRADITIONELLA HANTVERKSYRKENA. UTAN PROFESSIONELLA UTÖVARE HOTAR VÄRDEFULL KUNSKAP ATT FÖR ALL FRAMTID GÅ FÖRLORAD. UTAN DEN KULTURHISTORISKA KUNSKAPSLÄNK SOM ETT LEVANDE HANTVERK UTGÖR BLIR VÅRT SAMHÄLLE UTARMAT, LIKRIKTAT OCH HISTORIELÖST. Fortsättning nästa sida!

LARS PETTERSSON, HELENA ÅBERG, KOMMUNALRÅDET
BENGT HEDSTRÖM (M), MARGARETA BERG ORDFÖRANDE I
STIFTELSEN KULTUR I SÖRMLAND, STEN CARLSSON (MP),
KOMMUNALRÅDET GÖRAN FORSBERG (S). FOTO: ALF
RALMÉ

Det är därför av stor betydelse för framtiden att hantverket ges en synlig plattform i samhället.

Södermanlands läns hemslöjdsförening arbetar för att skapa en hantverkets lustgård, ett Hantverkscentrum, där olika målgrupper kan finna den kunskapsmässiga bredd och fördjupning som kan stimulera och utveckla hantverket. Genom namnvalet, Hantverkscentrum, vill vi markera att vi ser till handens arbete som ett helhetsbegrepp och därför eftersträvar samverkan inom hela den sektor som traditionellt benämns hemslöjd, hantverk, konsthantverk.

Hantverkscentrum skall utgöra basen för det arbete som hemslöjdskonsulenterna bedriver ute i länet. Här skall finnas ändamålsenliga verkstäder där slöjdens och hantverkets specifika tillverkningsmetoder kan åskådliggöras. Här skall finnas lokaler för temauställningar, programverksamhet och kurser, studierum, referensbibliotek samt ett slöjdarkiv med adressregister över länets yrkesverksamma slöjdare, hantverkare och konsthantverkare. Ett hantverksgalleri för länets professionella utövare samt en hemslöjdskooperation med råvaru- och verktygsförmedling bör också ingå som en naturlig del av verksamheten.

SENASTE NYTT OM KONSULENTVERKSAMHETEN

FRÅN ÅRSSKIFTET HAR VI INTE MINDRE ÄN TRE HEMSLÖJDSKONSULENTER I LÄNET.

FÖR DEN HÅRDA SLÖJDEN SVARAR FRÅN 1 JANUARI TVÅ KONSULENTER PÅ HALVTID.

Den ena halvtiden innehas av Helena Åberg från Nyköping och på den andra tjänstgör Lars Pettersson från Vingåker. Både Helena och Lars har gått träslöjdslinjen på Vindelns folkhögskola. Helena har dessutom avlagt gesällprov i möbelsnickeri på Carl Malmstens verkstadsskola

medan Lars Pettersson har vikarierat som hemslöjdskonsulent i Västerbotten.

Vid sidan av konsulentarbetet är Lars och Helena yrkesverksamma som hantverkare på halvtid.

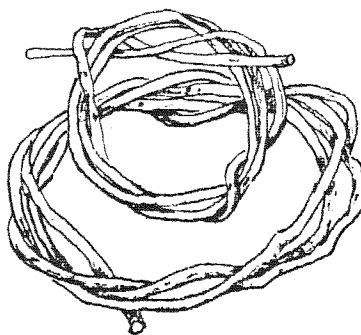
Lille-Mor Boman är, sedan 10 år tillbaka, vår mjukslöjdskonsulent och tillika ansvarig för det administrativa arbetet

Hör av dig till hemslöjdskonsulenterna med önskemål och synpunkter.

Tfn 0155-129 21, Hårda slöjdgrenar

Tfn 0155-818 30, Mjuka slöjdgrenar

Konsulenternas besöksadress:
Södermanlands läns hemslöjdsförening, Ö Kyrkogatan 48, Nyköping.

RESULTATET AV JULTÄVLINGEN "HÄSTEN"

SÖDERMANLANDS LÄNS HEMSLÖJDSFÖRENING ARRANGERADE 1989 FÖR ANDRA ÅRET I RAD EN JULTÄVLING. TEMAT FÖR ÅRET VAR HÄSTEN. MOTIVET FÖR TÄVLINGEN VAR ATT UPPMUNTRA LÄNETS SLÖJDARE TILL PRODUKTION AV NYA HANTVERKSMÄSSIGT TILLVERKADE JULGÅVOR MED ANKNYTNING TILL OVANNÄMNDAT TEMA. MATERIALEN TRÄ, TEXTIL OCH KERAMIK FANNES REPRÉSENTERADE BLAND DE 17 INLÄMNAD E BIDRAGEN.

Tävlingens jury bestod av Christer Järlgren, fil kand, Nyköping, Britt-Marie Boulogner, textilkonstnär, Stallarholmen och Leif Burman, möbelsnickare och lärare vid Carl Malmstens verkstadsskola i Stockholm.

Första pristagare i tävlingen blev Lars Pettersson, träslöjdare från Vingåker med bidraget "Vit springare"

"Vit springare" är en kniv med skaft skuret i lönn. Slidan är tillverkad i vegetabilgarvat läder med rårand. Knivens blad är handsmitt av Kaj Embretsen

Juryns motivering lyder: Hästtemat använt på ett trevligt sätt. Hantverksmässigt väl utförda detaljer. Väl avvägda proportioner mellan blad och skaft. God inpassning av kniv i slidan. Slidans färg och form harmonierar dock ej med knivskaftet.

Två andra pris delades också ut. Båda gick till keramiker Anna Lindell, Jönåker för skålarna "Equus" och tekannorna "Lipton" och "Earl Grey".

Juryns motivering för "Equus" var följande:

Trevlig traditionell form där hästdekoren ingår som en harmonisk klassisk helhet. Kollektionen harmonierar dock inte formmässigt. Den stora skålen ligger "hästlängden" före.

För tekannorna "Lipton" och "Earl Grey" lydde juryns motivering:

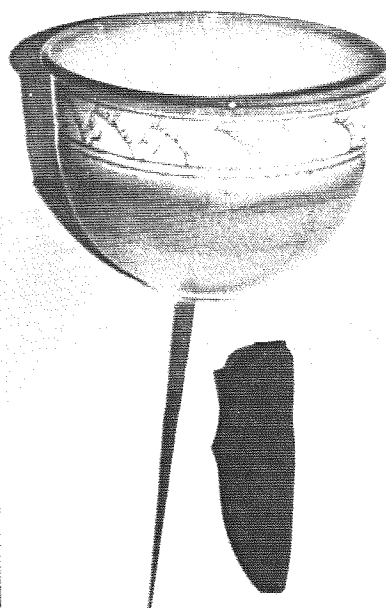
Trevlig grundform på kannorna och rolig idé. Hästdetaljerna är dock något burleskt utförda. Den lilla kannan känns funktionsmässigt bättre och den matta svarta glasy-

ren upplevs som mer spännande.

Juryns allmänna utlåtande var att kvaliteten på tävlingsbidragen var högre och jämnare än vid jultävlingen året innan. Den saknade dock nytänkande bland de inlämnade föremålen och önskade också att slöjdarna skulle göra ett mer selektivt urval av sina produkter före inlämnandet.

Prisutdelningen ägde rum vid vernissagen av julens hantverksutställning i Nyköpings stadshus där samtliga tävlingsbidrag också fanns utställda.

Prisutdelare var Mari-Ann Skiöldebrand, Sparreholm.

SÖRMLANDS ENDE SPINNROCKSMAKARE?

BERTIL LÖFSTRAND, 77 ÅR, FRÅN TYSTBERGA ÄR TROLIGTVIS SÖRMLANDS NU ENDE VERKSAMMA SPINNROCKSMAKARE.

BERTIL ÄR UPPVUXEN PÅ EN BONDGÅRD OCH HAR SEDAN BARNSBEN SLÖJDAT I TRÄ. UNDER SITT YRKESVERKSAMMA LIV ARBETADE HAN SOM MASKINSNICKARE VID TYSTBERGA SNICKERIFABRIK OCH ERIKSDALS SNICKERI I TYSTBERGA.

För ungefär 15 år sedan tillverkade Bertil sin första spinnrock. Det gav mersmak och som pensionär har han fortsatt att tillverka spinnrockar. Hittills har 38 normalstora och 17 små spinnrockar sett dagens ljus i Bertils verkstad. Verkstaden är liten men funktionell och belägen i källarplanet i hans villa. Målet för Bertil har varit att inte anskaffa större eller dyrare utrustning än han verkligen behöver.

Förebilden till de spinnrockar Bertil tillverkar är hans mors gamla spinnrock. Den är av sörmländsk modell, tillverkad av spinnrocksmakaren Lars August Larsson, 1839--1908, från Mellösa, med signaturen LAL.

LAL-spinnrockarna finns i två olika varianter, en med 10 ekrar i hjulet. Den modellen är endast oljad. Det finns också LAL-spinnrockar som delvis är svartmålade, delvis oljade. Dessa har 12 ekrar i hjule.

Vissa förändringar från originalet har Bertil gjort eftersom han inte vill göra renodlade kopior. Bland annat är kroppen på hans spinnrockar längre och infästningen av hjulet annorlunda.

Björk är det vanligast förekommande träslaget i Bertils spinnrockar, men han har också använt sig av träslag som biggarå, syrén och gullregn. Vissa mer exklusiva spinnrockar är försedda med svarvade benknoppar som avslutning på många av de svarvade detaljerna.

En spinnrock består av mellan 50 och 60 delar och tar ca 100 timmar att tillverka, detta inbegriper även de metalldelar som ingår.

Bertil använder ingen ritning utan varje spinnrock tillverkas på "gehör" som han själv uttrycker det.

Efter utsågning av de olika delarna får de ligga och torka ytterligare en tid för att träet inte ska slå sig. Av största vikt är också att hjulet är plant och väl balanserat. Bertil tillverkar hjulet av sex lötar med en slejf i varje fog, sedan fräser han det runt med hjälp av en speciell mall till handöverfräsen. Förutom hjul och kropp är så gott som alla övriga delar svarvade.

Bertil har också renoverat och kompletterat många äldre spinnrockar. Dessutom har han hunnit med att svarva ca 2000 sländor.

I och med att Bertil började tillverka spinnrockar lärde han sig också att spinna. Han har provspunnit varje spinnrock som har tillverkats av honom och kontrollerat att funktionen har varit den bästa. Några klagomål från missnöjda kunder har det aldrig blivit.

Under årens lopp har Bertil demonstrerat "spinning" på olika platser i Sörmland, nu senast under Öppet Hus-dagarna i Hemslöjdskonsulenternas resurslokal på S:t Annegatan i Nyköping. För dem som inte hade möjlighet att se Bertil spinna i

Nyköping kommer snart en ny chans. Han ska nämligen delta på Gammeldags Marknad i Malmköping 26 maj där han förutom att spinna även kommer att ha sländor till försäljning.

BERTIL LÖFSTRAND I SIN VERKSTAD AFÄRD MED ATT SVARVA BLÅNKRONAN TILL EN SPINNROCK.

STÖD A-M VON STOCKENSTRÖMS FOND KOM MED I TÄVLINGEN I LINSPINNING PÅ MALMKÖPINGS MARKNAD LÖRDAG 26 MAJ, KL 10.30--11.30

Prisutdelning sker kl 15.00 caPrisutdelare:
Ann-Marie von Stockenström

SISTA ANMÄLNINGSDAG
11 MAJ

Alla som önskar delta i tävlingen kan re-

kvirera tävlingsreglerna från Söderman-
lands läns hemslöjdsförening, Ö Kyrko-
gatan 48, 611 33 Nyköping, tfn 0155-818 30
Anmälningssavgiften är 80 kr och täcker
kostnaden för det särskilda tävlingslin
som tillhandahålles.Överskottet, ca 50 kr
per deltagare, går oavkortat till Ann-

Marie von Stockenströms fond för spin-
ningens fortlevnad och utveckling. Vi be-
höver samla in ytterligare 10 000 kr för att
avkastningen skall bli tillräckligt stor.
Fonden kommer därför inte heller att an-
vändas för att finansiera första priset i
årets tävling.

KALENDARIET

PÅBYGGNADSKURS I VÄVNING, 160 LEKTIONER

TID:11-15, 18-21, 25-29 juni 1990
LÄRARE: Git Palmgren
ELEVANTAL: 12
KURSLOKAL:Gästgivargården,
Malmköping
KURSAVGIFT: 780 kr, material och littera-
tur tillkommer
BEHÖRIGHETSKRAV: Deltagarna ska för
att tillgodogöra sig kursen behärska
grundbindningarna, dvs tuskaft, panama,
kypert, korskypert och satin.
KURSINNEHÅLL: Vävteori, materiallära,
provvävning. Undervisningen anpassas
efter kursdeltagarnas individuella behov
och utmynnar i personliga vävkompendi-
er med kvalitetsprover och vävnotor.
Provvävningen omfattar bl a kypertvaria-
tioner, munkabälte, rosengång, daldräll,
dräll, Moorman, HV-teknik.
Intresseanmälan till Södermanlands läns
hemslöjdsförening, Ö Kyrkogatan 48, 611
33 Nyköping, 0155-818 30
Sista anmälningssdag 27 april
Välkommen med din anmälan

PLANERADE KURSER

KURS I SKED, SLEV, FAT- TILLVERKNING

LÄRARE: Lars Pettersson, Vingåker
TID: Hösten 90
PLATS: Nyköping
Information och anmälan till Helena
Åberg 0155-129 21

KURS I TILLVERKNING AV GRANROTSKORGAR

LÄRARE: ErnaLill Lindén, Nyköping
TID: Hösten 90
PLATS: Nyköping
Information och anmälan till Helena
Åberg, 0155 - 129 21

19 MAJ
KL 10 - 16

ÖPPET HUS PÅ LÅNGMA- REN

Sörmländskt torparliv - om barn och vux-
na i självhushållets tid.
Ta med matsäckskorgen!

18 - 20 MAJ

SHR:s årsmöte i Kalmar

TOM 31 AUGUSTI

ÖLÄNDSKA SLITRYOR -

VACKRA OCH

VÄRMANDE

LAPPTÄCKEN -

EN KULTURSKATT

Två utställningar du inte ska missa på
Kalmar läns museum

LÖRDAG 26 MAJ MALMKÖPINGS MARKNAD

Slöjddemonstrationer och spinn-tävling.
Läs mer i redaktionell artikel.

1 JUNI - 31 AUGUSTI
NORDFORM 90 I MALMÖ

Missa inte detta halvsekels största samla-
de ansträngning att uppleva det bästa av
nordiskt hantverk och formgivning.

2 JUNI - 12 AUGUSTI
SÖRMLÄNDSKT HANT-
VERK

Utställning och försäljning i hamnmagasi-
net i Nyköping.

